

Leden van de raad van de
gemeente Edam-Volendam

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
Onderwerp	Doorkiesnummer	Bijlage(n)	18 juni 2024
Scenario's WMO/Jeugdzorg	P.L. van der Veen (0299) 398 400	--	

Geachte leden van de raad,

In een eerdere raadsinformatiebrief hebben wij u geïnformeerd over de tekorten die dreigen te ontstaan bij de WMO én Jeugdzorg.

Wij hebben u toegezegd om voor de zomervakantie met 3 scenario's te komen om, met de kennis van nu, oplossingen te bieden voor de meerjarige begroting 2025-2028.

Als college hebben wij de keuze gemaakt om voor deze financiële problematiek de horizon te plaatsen op 2028. De reden hiervoor is dat het college er van uitgaat dat in de komende jaren er twee bewegingen in gang gezet kunnen of zullen worden namelijk, het verhogen van de rijksbijdrage dan wel beperken van de kosten voor jeugdzorg via beleidswijzigingen. Het huidige landelijke beleid inclusief de open-eind financiering lijkt zijn langste tijd gehad te hebben.

Om de stijgende kosten te dekken zullen in de begroting dekkingsmiddelen gevonden moeten worden.

Welke dekkingsmiddelen worden ingezet?

1. De gemeente beschikt over een reserve Sociaal Domein. Deze reserve is ontstaan in de eerste jaren na de overheveling van de jeugdzorg naar onze gemeente. De rijksvergoeding oversteepte in de eerste jaren de kosten van de jeugdzorg o.a. omdat er nog beleid opgesteld moest worden. Nadien is er incidenteel gebruik gemaakt van deze reserve.
2. Na twee jaar opvang van vluchtelingen uit Oekraïne heeft de gemeente een reserve opgebouwd die is 'gevuld' met het verschil tussen de ontvangen normvergoeding en de werkelijke kosten die de gemeente maakt. Deze reserve is vrij besteedbaar.
3. In het collegeprogramma zijn middelen opgenomen, naast de rijksvergoedingen, ten behoeve van duurzaamheidsbeleid. Met het huidige programma kan, ten behoeve van onze capaciteit, volstaan worden met alléén de rijksmiddelen. De aanvullende bijdrage zoals opgenomen in het Collegeprogramma kan daarmee vrij vallen.

4. Bij de Kadernota is aangegeven dat u nog aanvullend wordt geïnformeerd over de kredieten en investeringen. In de Commissie Planning Control AR is op 4 juni gesproken over de omvang van de openstaande kredieten en opgenomen investeringen. Voor een gezonde financiële huishouding is het van belang om de omvang van beide te beperken inclusief de bijbehorende kapitaallasten. Het verminderen van kapitaallasten geeft structurele ruimte in de begroting.
5. Realiseren van de geplande besparing op de reorganisatie bij de afdeling Openbare Werken
6. Bijstelling in het gemeentelijk beleid m.b.t. WMO waarbij een hogere drempel wordt ingevoerd dan wel met een hogere eigen bijdrage gewerkt zal worden.

Scenario's

In de eerder genoemde commissie P&CAR is gesproken over de inzet van deze dekkingsmiddelen. De hoogte van de inzet is afhankelijk van een belangrijke keuze, namelijk in welke mate de vergoeding vanuit het Rijk op WMO en Jeugdzorg zal stijgen óf in welke mate de kosten zullen dalen.

Hiervoor zijn 3 scenario's/ opties besproken.

- Scenario/optie 1
 - o In de begroting worden de netto lasten voor WMO en Jeugdzorg met 10%, met ingang van 2026, oplopend naar 15% in 2028 naar beneden bijgesteld met het idee dat de rijksbijdrage vanaf 2026 naar boven wordt bijgesteld ten opzichte van de raming.
- Scenario/optie 2
 - o In deze optie worden met ingang van 2025 de netto lasten met 20%, oplopend naar 40% in 2028 naar beneden bijgesteld
- Scenario/optie 3
 - o In deze optie worden met ingang van 2025 de netto lasten met 40%, oplopend naar 70% in 2028 naar beneden bijgesteld.

Financieel risico

Het financiële risico voor de komende jaren is afhankelijk van de gekozen optie maar zal in een betreffend jaar gemeld worden met de najaarsnota. Overigens geldt dat onze gemeente nu een meerjarige begroting moet opstellen tot en met 2028 met veel onzekerheden. Jaarlijks kan de raming worden bijgesteld aan de meest actuele informatie.

Incidenteel/structureel

Het gebruik van reserves als dekkingsmiddel geldt niet als een structurele oplossing voor structurele lasten. Een ander probleem is dat het de investeringscapaciteit van de gemeente zal beperken. De begroting lijkt immers sluitend maar, financieel gezien, geeft de gemeente meer uit dan er aan inkomsten binnen komt. Maar omdat het college het standpunt heeft dat in de komende jaren een structurele oplossing moet en zal komen voor de stijgende kosten in de jeugdzorg is een incidentele oplossing verdedigbaar.

Inzet dekkingsmiddelen

Afhankelijk van de gekozen optie worden de dekkingsmiddelen ingezet. In de commissie Planning Control Audit en Risk van 4 juni j.l. zijn de verschillende scenario's besproken inclusief de financiële risico's voor de gemeente.

Advies college

Het college adviseert, mede na de bespreking in de Commissie, om te kiezen voor optie 2. Dit betekent concreet, dat het college uitgaat van een lagere netto last op de WMO/Jeugdzorg van 20% tot 40% in de komende jaren.

De inzet van dekkingsmiddelen ziet er dan als volgt uit:

- Onttrekking uit de reserve sociaal domein (gemiddeld € 400.000 per jaar)
- Onttrekking uit de reserve Oekraïne (gemiddeld € 400.000)
- Kapitaallasten verlagen uit investeringen en kredieten (gemiddeld € 900.000)
- Verlagen kredieten voor openbare buitenruimte (gemiddeld € 120.0000)
- Verlagen gemeentelijke bijdrage op duurzaamheid (gemiddeld € 200.000)
- Realiseren reorganisatie Openbare Werken (€ 300.000)
- Bijstellen beleid WMO, (gemiddeld € 200.00)
- Aannee bijdrage Rijk en/of lagere kosten WMO/Jeugdzorg (gemiddeld € 900.000)

Het college is van mening dat met deze dekkingsmiddelen en een keuze voor een optie, meerjarig een sluitende begroting kan worden gepresenteerd.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders